

Management samenvatting

De Rijksoverheid wil via inkoop een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan een circulaire en CO₂-arme economie. De Categorie Afvalzorg en Grondstoffenmanagement is verantwoordelijk voor de inkoop van de afvalverwerking en streeft daarbij naar een zo hoogwaardig mogelijke wijze van verwerking van de afvalstromen van de Rijksoverheid. Per 1 jan 2021 wil de Categorie Afvalzorg en Grondstoffenmanagement de verwerking van het koffiedik dat de Rijksoverheid produceert apart aanbesteden. Circulaire Zaken is gevraagd onderzoek te onderzoeken:

- of het apart aanbesteden van de koffiedik kans van slagen heeft en of de markt er klaar voor en zo ja onder welke voorwaarden?
- hoe zou de aanbesteding van het apart te verwerken koffiedik het best in de markt uitgezet kunnen worden?
- hoe het logistieke traject, betreffende het vervoeren van de afval naar eventuele recyclers, zo kan worden ingericht dat een zo laag mogelijk milieu impact heeft.
- hoe de markt van recyclers en logistieke dienstverleners eruitziet.

Er zijn verwerkingsmethoden beschikbaar waarbij het koffiedik behouden blijft voor de keten en die hoogwaardiger zijn dan compostering of vergisting. Hierbij wordt koffiedik ingezet voor de productie van gebruiksproducten of, als meest hoogwaardige toepassing, voor de productie van voeding. Niet van alle verwerkingsmethoden zijn CO₂ data beschikbaar om onderlinge vergelijking (bv op basis van een CO₂-emissie per ton koffiedik of vergelijking met vervangende producten) mogelijk te maken. Voorsnog is dit alleen mogelijk bij twee methoden die voor het telen van oesterzwammen worden toegepast.

Er worden veel verschillende inzamelmethodes gebruikt. Bij de aanbesteding zullen de inzamelmethodes niet belemmerend zijn. De lokaal werkende, meest hoogwaardige recyclers, hebben door de geringe kilometers per ton koffiedik en het gebruik van milieuvriendelijk voertuigen, de laagste CO₂-impact. Een deel van de juridische aspecten, zoals de omgevingsvergunning milieu en het, door de recyclers, op of in de bodem brengen van koffiedik of koffiediksubstraat overeenkomstig de Meststoffenwet dient door een aantal recyclers nog adequaat te worden geregeld.

Bij de Rijksoverheid komt jaarlijkse in circa 230 ton koffiedik vrij. Niet alle locaties en hoeveelheden zijn niet bekend. Van circa 100 ton is bekend waar die vrijkomt en circa 85 ton daarvan komt op enkele locaties vrij. De totaal bekende meest hoogwaardige verwerkingscapaciteit bedraagt 185 ton op jaarbasis, waarvan 85 ton door een landelijke opererende verwerker. De resterende verwerkingscapaciteit is lokaal georiënteerd. Hoewel de locaties van de recyclers niet geheel overeenkomen met de locaties waar het koffiedik vrijkomt, kan uitgaande van een gemiddelde verwerkingscapaciteit van 3 tot 5 ton per lokale recycler, ook lokaal, een goede match tussen vraag en aanbod worden gemaakt. Voorwaarde is wel dat alle lokale recyclers de hiervoor noodzakelijke groei, bovenop de autonome groei, kunnen realiseren. Door het ontbreken van voldoende bedrijfseconomische gegevens is dat niet zeker. Omdat er eveneens landelijke verwerkingscapaciteit op de hoogste trede beschikbaar is en de bio-based aanpak beschikbaar is, is er voldoende capaciteit om alle koffiedik van de Rijksoverheid op trede 3 en 5 van de ladder van Moerman te kunnen verwerken. Niet alle bedrijfsmodellen relateren hun verwerkingskosten aan tonnage. Verwacht wordt dat hoogwaardige verwerking meer gaat kosten dan de huidige verwerkingskosten. De vraag is er budgettaire ruimte is deze "meerkosten" te betalen.

Resterende risico's van aanbesteding van de verwerking van alle koffiedik van de Rijksoverheid, zoals hogere verwerkingskosten of de gebrek aan verwerkingscapaciteit zijn nog aanwezig. Echter, verwacht wordt dat er in de periode tot de aanbesteding voldoende mogelijkheden zijn om, eventueel in samenwerking met de recyclers, de risico's te verkleinen en via voorwaarden in de aanbidding eventuele resterende onzekerheden op te vangen.